

[FINESTRA AL MÓN 15] L'Iran: una potència frustrada

Albert Punsola (/autor/albert-punsola-44)

06/06/2006

 L'Iran és el nom que rep des de 1935 l'antiga Pèrsia. Pèrsia va ser un dels grans imperis de la humanitat i s'estenia, en el seu màxim esplendor, des d'Europa fins a l'Índia. Iran significa terra dels aris, poble indoeuropeu que va poblar aquest territori i del qual els perses en són descendents. El primer que cal destacar de la posició geopolítica de l'Iran és el fet de situar-se en una cruïlla entre el món turc, l'àrab i l'hindú, tot i que els iranians formen en si mateixos un món a banda. Són musulmans però no parlen àrab sinó persa -farsi- i a més són xiïtes, corrent dins l'islam que és minoritari a la resta de països d'aquesta confessió. Per història, per població -70 milions d'habitants- i per extensió -1,6 milions de km²- l'Iran es considera com una de les nacions més importants en l'ordre internacional. Tot i així els perses pròpiament dits són poc més del 50% de la població; la resta està composta per moltes minories, entre les quals la més important és la dels azeris, ètnia que disposa d'estat propi en el veí Azerbaidjan. Sigui com sigui, quan Iran reclama avui el seu dret a desenvolupar l'energia nuclear, hi té un paper molt important aquesta percepció que el país té de si mateix. **Àtoms per a la pau** El petroli es va descobrir a l'Iran durant la primera dècada del segle XX, fet que va atraure l'atenció de les grans potències i va marcar, com a reacció, un fort nacionalisme per controlar els propis recursos. Durant la guerra freda el Xa Reza Palevi és va convertir en un gran aliat dels Estats Units. Segons apunta l'organització Nuclear Threat Initiative, tots dos països van signar el 1957 un tractat de cooperació en matèria nuclear per a usos civils, emmarcada en el programa nordamericà anomenat 'Àtoms per a la pau'. El Xa va impulsar dos anys després -1959- la fundació d'un centre de recerca nuclear a Teheran. Més tard, el 1970, Iran ratificaria el [Tractat de no proliferació nuclear](http://www.un.org/events/npt2005/npttreaty.html) (http://www.un.org/events/npt2005/npttreaty.html). L'actitud prooccidental del Xa va ser un dels factors determinants en la seva caiguda el 1979 quan la revolució islàmica va transformar l'Iran d'un estat autoritari en un estat teocràtic amb accent totalitari -sobretot pel que fa a la moral pública- i formalismes democràtics barrejats. Des d'aleshores, les relacions amb Estats Units han estat molt dolentes i només lleugerament millors amb la Unió Europea, si bé té bones relacions comercials amb Alemanya, França i Itàlia, per aquest ordre. La força real del país es basa en recursos com el petroli i el gas natural amb un 11% i un 14% de les reserves mundials respectivament. L'altra força, en aquest cas més potencial, és la seva situació estratègica. La presència d'hidrocarburs en les antigues repúbliques soviètiques d'Àsia Central, podrien assegurar a l'Iran un paper central en la distribució ja que és la sortida natural al mar d'aquests països. Aquesta és la raó per la qual s'han potenciat els oleoductes a través del Caucas i de Rússia. Durant els anys 90, els Estats Units van promulgar una polèmica llei, que tenia com a objectiu establir sancions a qualsevol companyia que invertís a l'Iran més de 40 milions de dòlars. **Sota pressió** L'Iran es troba envoltat per aliats incòmodes dels EUA però al cap i a la fi aliats: Aràbia Saudí, els Emirats, Turquia, Pakistan. O bé per països que han caigut, després de les últimes guerres sota el domini de Washington -Afganistan i Iraq-. Tanquen aquest cercle, les repúbliques exsoviètiques del nord, que també es troben sota la influència americana estimulades pel seu rebuig a Rússia. L'Iran té per tant un marge de maniobra molt limitat en el context actual i a escala interna presenta elements de desestabilització que no s'han manifestat encara per la bona marxa d'algunes magnituds macroeconòmiques. Des de la revolució islàmica la renda per habitant s'ha triplicat; el creixement del PIB ha superat el 6%. En canvi la inflació, superior al 15%, i un atur elevat dificulten el manteniment d'un bon nivell de vida. Hi ha també dificultats en el subministrament d'aigua potable i problemes ambientals derivats de les operacions a les refineries amb nombrosos vessaments industrials

incontrolats. El petroli suposa el 80% de les exportacions del país, una aposta arriscada donades les perspectives de producció que existeixen per a aquests recurs en les properes dècades. Després d'un període -des de finals dels anys 90- on el reformisme semblava instal·lar-se en el poder, el 2004 els conservadors van obtenir majoria al parlament i el 2005 la presidència del país. Tot i l'existència d'una oposició al règim, també és cert que aquest té un gran suport de la població. En qualsevol cas, no existeix un Iran monolític sinó amb diversos punts de vista que podrien tenir la seva influència en cas que la pressió exterior sobre el país s'incrementés per la posició del govern respecte a l'energia nuclear. És molt difícil saber en quina direcció: diàleg o conflicte. **Amenaça nuclear?** Com hem vist, la relació d'Iran amb l'energia nuclear té pràcticament mig segle. En aquests moments però la preocupació de la comunitat internacional és important. Hi ha contribuït el descobriment d'instal·lacions nuclears secretes -Natanz- i de la producció d'aigua pesada i d'urani enriquit, elements que poden ser per a ús civil però també militar. El 2005 esclata la crisi quan l'[Agència Internacional de l'Energia Atòmica](https://www.iaea.org/) (https://www.iaea.org/) diu que Iran està violant el Tractat de no proliferació Nuclear. El gener del 2006, les autoritats del país trenquen el segellat de la central de Natanz per part de la Agència Internacional de l'Energia Atòmica i el mes següent es reprenen les tasques d'enriquiment d'urani en aquesta central. El mes d'abril, el govern anuncia que aquestes tasques han resultat un èxit i que no s'aturarà aquesta línia de recerca i producció. Es pot consultar un dossier complet sobre la crisi al web de l'International Institute for Strategic Studies [aquí](http://www.iiss.org/en/about-s-us/press-s-room) (http://www.iiss.org/en/about-s-us/press-s-room). Els experts asseguren que, fins i tot si l'objectiu fos militar, l'Iran podria trigar anys en aconseguir armament nuclear. Ara bé, és aquest l'objectiu de l'Iran? Les declaracions del president Mahmoud Ahmadinejad són contradictòries: d'una banda parla de programa nuclear pacífic i per altra d'"esborrar Israel del mapa", segons unes controvertides declaracions que el govern de l'Iran va voler matisar recolzant-se en una suposada mala traducció del farsi a l'anglès. A banda d'aquesta anècdota significativa, hi ha motius per pensar que l'Iran vulgui tenir armes nuclears per la manera en què ha ocultat informació durant 18 anys a l'Agència Internacional de l'Energia Atòmica. De moment, les sancions requerides pels EUA estan aturades per Rússia i Xina, tot i que això no significa que donin suport a l'Iran sinó només que no volen una escalada en la tensió. L'Iran té les seves pròpies raons. A la regió, en sentit ampli, tres països tenen bombes atòmiques -Israel, Pakistan i l'Índia- i l'Iran se sent amenaçat. A l'altra punta del planeta, Brasil està desenvolupant urani enriquit i ningú li qüestiona res. Per últim, l'alliçament estranger sobre aquest tema és considerat per l'opinió pública com una expressió de neocolonialisme-. L'Iran manté el seu antic orgull d'imperi i no ha abandonat mai el somni de tornar a ser una gran potència. La preocupació que causen les perspectives per al petroli en els propers anys també tenen alguna cosa a veure en aquesta actitud d'autoafirmació. 

Adjunt**Mida**[Especial:Finestra al món](https://www.sostenible.cat/sites/sostenible.cat/files/public/migraciudades/img/bannerfinestra.jpg)

21.68

(https://www.sostenible.cat/sites/sostenible.cat/files/public/migraciudades/img/bannerfinestra.jpg)

KB

Share 0

Tuit



(https://plus.google.com/share?url=https%3A//www.sostenible.cat/noticia/finestra-al-mon-15-liran-una-potencia-frustrada-0)



(https://www.sostenible.cat/print/noticia/finestra-al-mon-15-liran-una-potencia-frustrada-0)

Relacionats

Butlletí

Correu electrònic *

[Subscriu](#)[Enviaments anteriors \(/newsletter/sostenible\)](/newsletter/sostenible)

(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat



**Diputació
Barcelona**

<http://www.diba.cat>[Arxiu \(/arxiu\)](/arxiu)[Continguts per categoria \(/tagclouds/chunk/3\)](/tagclouds/chunk/3)[Continguts per etiqueta \(/tagclouds/chunk/1\)](/tagclouds/chunk/1)[Continguts per municipi \(/tagclouds/chunk/2\)](/tagclouds/chunk/2)[Avís legal \(http://www.diba.cat/avislegal\)](http://www.diba.cat/avislegal)[Contacte \(/formulari/contacte\)](/formulari/contacte)[RSS \(https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=\)](https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=)[https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888\)](https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888)[http://www.twitter.com/xarxasost\)](http://www.twitter.com/xarxasost)[http://youtube.com/xarxasost\)](http://youtube.com/xarxasost)[\(rss.xml\)](#)